Zdravotné odvody pri invalidite a ŤZP: zamestnanie a živnosť

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 20. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

Pri zamestnaní osoby so zdravotným postihnutím sa v roku 2026 rozlišuje 2,5 % zamestnanca a 5,5 % zamestnávateľa. Pri SZČO nejde o rovnaký výpočet; poistenec štátu môže mať osobitný režim preddavkov.

Kto sa považuje za osobu so zdravotným postihnutím

Zákon o zdravotnom poistení pre zníženú sadzbu rozlišuje osobu uznanú za invalidnú a osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Pravidlo sa preto neposudzuje iba podľa toho, či človek používa neformálne označenie „čiastočný dôchodca“. Rozhodujú zákonné postavenie a správna evidencia jeho vzniku. [1]

V zdravotnej poisťovni si overte, či vás takto eviduje, a pri zamestnaní sa opýtajte mzdovej účtárne. Ak údaje nesedia, zistite, aký doklad treba doložiť. Nestačí predpokladať, že každá inštitúcia automaticky vie o každom rozhodnutí a jeho presnom dátume.

Sadzby platné v roku 2026

Od 1. januára 2026 je pri zamestnancovi so zdravotným postihnutím sadzba zdravotného poistného 2,5 % z príslušného vymeriavacieho základu. Pri SZČO a samoplatiteľovi so zdravotným postihnutím ide o 8 %. Znížená zamestnávateľská sadzba je 5,5 %. Treba použiť aj aktuálne prechodné ustanovenia zákona, nie iba izolovanú staršiu sadzbu. [1] [2]

Pre porovnanie vlastného výpočtu je podstatný vymeriavací základ, nie celkový súčet peňazí na účte. Invalidný dôchodok nepredstavuje mzdu, z ktorej by zamestnávateľ automaticky počítal zdravotné odvody. Pri každom príjme sa najprv určí jeho režim.

Poistenec štátu môže platiť odvody zo zárobku

Postavenie poistenca štátu neznamená úplné oslobodenie každej mzdy alebo podnikania od zdravotného poistného. Človek môže byť poberateľom invalidného dôchodku a súčasne zamestnancom alebo SZČO. Tieto postavenia sa pri zákonnom výpočte zohľadňujú spoločne. [1]

Pri živnosti preto neplánujte rozpočet vetou „za mňa platí štát, takže všetko je nula“. Overte svoj konkrétny preddavok, spôsob jeho určenia a následné ročné zúčtovanie. Zdravotné odvody pritom rieši zdravotná poisťovňa; sociálne odvody posudzuje Sociálna poisťovňa samostatne.

Pozor na minimum pri živnosti a súbehu

VšZP uvádza pre rok 2026 štandardný minimálny preddavok 60,96 eura pre osobu so zdravotným postihnutím v príslušnej kategórii. Tento údaj však nemožno bez kontroly preniesť na každú SZČO, ktorá je zároveň poistencom štátu alebo zamestnancom. Pri súbehu SZČO so zamestnaním alebo s postavením poistenca štátu VšZP neuvádza povinný minimálny preddavok. Sumu určenú poisťovňou preto porovnávajte so svojím oznámením, nie so štandardným minimom 60,96 eura. [1] [2]

Zákon pri súbehu SZČO so zamestnaním alebo poistením štátu upravuje spôsob určenia preddavku osobitne. Dajte si potvrdiť sumu, variabilný symbol aj dátum, odkedy ju máte platiť. Nízky alebo nulový priebežný preddavok ešte nevylučuje výsledný nedoplatok v ročnom zúčtovaní. [1]

Modelový výpočet zo mzdy

Ilustračný príklad: pri vymeriavacom základe zamestnanca 1 000 eur predstavuje sadzba 2,5 % poistné zamestnanca 25 eur. Príklad vysvetľuje iba zdravotnú časť a nepredstavuje výpočet celej čistej mzdy. Sociálne odvody, daň a prípadné ďalšie okolnosti sa počítajú samostatne.

Ak na výplatnej páske vidíte inú sumu, najprv overte použitý vymeriavací základ, počet dní a evidované postavenie. Neporovnávajte automaticky čistú mzdu s hrubou odmenou ani zdravotnú zrážku s celkovými odvodmi zamestnávateľa.

Čo urobiť pri nesprávnej evidencii

Nachystajte rozhodnutie alebo preukaz, údaje o dátume priznania postavenia, výplatné pásky a oznámenie o preddavkoch. Poisťovni a zamestnávateľovi opíšte konkrétne obdobie a použitú sadzbu, ktorú chcete preveriť.

Pri začatí živnosti, zmene zdravotnej poisťovne alebo spätnom priznaní invalidity žiadajte vysvetlenie ďalšieho postupu a prípadnej opravy. Sadzbu ani termín si neupravujte svojvoľne bez overenia. Článok uvádza pravidlá roku 2026; staršiu radu o 2 % a 7,5 % nemožno automaticky používať na tieto príjmy. [2]

Výplatná páska: dve zdravotné položky nie sú dve zrážky zamestnanca

Pri bežnom príklade s vymeriavacím základom 1 000 eur a riadne evidovanou osobou so zdravotným postihnutím vznikajú dve rozdielne zdravotné položky. Nejde o výpočet celej čistej mzdy a neuvádzame sociálne poistné ani daň.

Vlastné aritmetické porovnanie pri základe 1 000 €

Položka	Výpočet	Suma
Zdravotné poistné zamestnanca	1 000 × 0,025	25 €
Zdravotné poistné zamestnávateľa	1 000 × 0,055	55 €

Obe aktuálne sadzby uvádza VšZP pri zamestnávateľovi. Súčet 80 eur v modeli neznamená, že sa celých 80 eur zrazí zamestnancovi z hrubej mzdy. Pri čítaní pásky si preto najskôr označte, či riadok patrí zamestnancovi alebo zamestnávateľovi. Až potom porovnávajte použitý základ a percento.

Ak sa postavenie osoby so zdravotným postihnutím v evidencii opravovalo spätne, rozlíšte mesiace a dátum, od ktorého sa má zmena použiť. Neodhadujte výsledok ročného zúčtovania iba vynásobením jedného dnešného mesiaca dvanástimi. V inom mesiaci mohol byť iný príjem alebo iné postavenie.

Pri živnosti si vytvorte samostatný prehľad oznámených preddavkov. Štandardné minimum 60,96 eura pre príslušnú kategóriu so zdravotným postihnutím sa nemá mechanicky preniesť na každý súbeh SZČO s poistencom štátu či zamestnaním. Rozlíšenie zmenených sadzieb a minima 2026 vysvetľuje prehľad VšZP od 1. januára 2026. Nulový alebo nízky priebežný preddavok nepredpovedá konečný výsledok zúčtovania.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

[2] VšZP: Zmeny sadzieb a preddavkov od 1. januára 2026

Od 1. januára 2026 sadzba zamestnanca so zdravotným postihnutím 2,5 %, SZČO a samoplatiteľa 8 %; štandardný minimálny preddavok príslušnej kategórie 60,96 eura.

[3] VšZP: Zamestnávateľ – sadzby a základy 2026

Sadzby zdravotného poistného zamestnanca so zdravotným postihnutím 2,5 % a zamestnávateľa 5,5 % v roku 2026.

[4] VšZP: Sadzby a minimálne preddavky SZČO pri súbehu

V tabuľke 2026 pre zdravotne postihnutú SZČO v súbehu: sadzba 8 %, minimálny preddavok nie je určený.

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.